

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

_____ Т.О.Олефіренко
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ХУДОЖНЄ КОНСТРУЮВАННЯ

освітнього ступеня бакалавр
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво і реставрація
шифр за навчальним планом ВВ2.2.3

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми “Художнє конструювання”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від “_____” _____ 20____ року, протокол №_____.

Розробники програми: Карпенко В. А., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

“_____” _____ 20____ року, протокол №_____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ2.2.3

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів - 6		Методи навчання пояснювально-ілюстративний проблемно-пошуковий екскурсії мультимедійний фасилітації кейс-стаді творче завдання
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво і реставрація	Загальна кількість годин		
	<i>Денна - 180</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній ступінь: бакалавр	Лекції		
	Семінарські (практичні) заняття		
Вибіркова			
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 4	Лабораторні заняття		Форми поточного контролю тестування оцінювання практичних завдань
	68		
Семестр – 8	Індивідуальні заняття		
	Самостійна робота		
Тижневе навантаження (год) аудиторне – 4 самостійна робота- 6	112		Форма підсумкового контролю залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
Мова навчання - українська	1:1,5		

Предмет вивчення навчальної дисципліни

Основні закономірності формування предметного середовища.

Міждисциплінарні зв'язки — рисунок, живопис, композиція, декоративно-прикладне мистецтво, паперопластика, пластична анатомія.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка майбутнього вчителя до створення графічних зображень предметів і простору на площині та оволодіння методикою навчання цьому учнів.

Завдання: основними завданнями вивчення дисципліни «Художнє конструювання» є сформувати у студентів теоретичні і практичні навички аналізу предметного середовища та природних форм; освоїти основні вимоги до використання законів композиції, кольорознавства, біоніки в художньому конструюванні; вивчення основних засобів проведення проектних робіт.

Навчальний матеріал дисципліни, зміст практичних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=354>

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Компетентності	Програмні результати навчання
1	K09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПР06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках і матеріалах.
2	K15. Володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.	
3	K16. Генерувати авторські новаційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	
4	K13. Розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметного-просторового та візуального середовища, володіти основними класичними та сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.	ПР08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу
5	K17. Здатність інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.	
6	K18. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.	

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Ауд	Лекц	Сем (сем)	Лаб	Інд зан	СРС	Ауд	Лекц	Прак (сем)	Лаб	СРС		
	Змістовий модуль 1 Специфіка діяльності дизайнера. Проектна мова дизайнера. Історія розвитку, загальні принципи формування предметного середовища. Методика проектування предметного середовища.	68			68		112							
1	Тема 1. Композиційні основи художнього проектування.	8												
2	Тема 2. Гармонія форм.	10												
3	Тема 3. Графічні засоби моделювання об'єктів дизайну.	10												
4	Тема 4. Стадії допроектного дослідження.	16												
5	Тема 5. Ескізне проектування. Художньо – конструкторський проект та його стадії.	24												
Разом:		68			68		112							

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
	Всього	Лекцій
<p>Модуль 1. Методика проектування предметного середовища.</p> <p>Специфіка діяльності дизайнера. Основні поняття. Проектна мова дизайнера. Історія розвитку, загальні принципи формування предметного середовища.</p>	46	2
<p>Тема 1. Композиційні основи художнього проектування. Основні засоби гармонізації форми: Ритм - повторюваність, чергування композиційних елементів. Рівновага – порівняння зорової ваги маси, розміру різних елементів, залежно від зайнятого ним місця в загальній композиції. Статика – стан спокою, зорової рівноваги. Динаміка – використовує зорові властивості асиметрії та ритму створює враження руху форми. Симетрія - розмірність, повна дзеркальна відповідність у розташуванні частин цілого відносно середньої лінії, центру. Асиметрія. – відсутність або порушення принципу симетрії. Масштаб – співвідношення дійсних розмірів певного об’єкта та його зображення у зменшеному вигляді. Пропорції – взаємовідношення форм або частин предмета з їх розмірністю, відповідно певному образу, цілісності. Контраст – протиставлення та взаємне посилення властивостей, що співвідносяться між собою. Нюанс – тонка, ледь помітна відмінність у якості форми, розміру, тону, кольору, фактури.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>І. Волкотруб. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982.</p> <p>Норман Дональд, Дизайн звичайних речей.-Харків:Клуб сімейного дозвілля, 2019</p>	8	
<p>Тема 2. Гармонія форм. Гармонія як явище, що визначає співмірність окремих частин виробу з усім виробом та поміж собою, котре досягається єдністю пропорційних відносин. Ергономіка як основа проектування в дизайні. Біоніка як запозичення форм природних об’єктів для створення нових предметних форм і втілення їх в промислових виробках. Стилізація природної форми. Графічний модуль. Колір в дизайнерському формотворенні.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Сьомка С.В. Біоніка в дизайні середовища:навч.посіб./С.В.Сьомка.- К.:Ліра-К,2018</p>	10	
<p>Тема 3. Графічні засоби моделювання об’єктів дизайну. Графічне моделювання як об’ємно – просторова модель певного промислового виробу, що дає уяву про його відповідність естетичним, ергономічним та конструктивним вимогам.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>І. Волкотруб. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982.</p> <p>Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: Підручник. – К.: Кондор, 2006.</p> <p>Основи вжиткової творчості і методика викладання: Навч. Посіб./Резніченко М.І., Ковальчук Т.П., Паніна Л.В. та ін..-</p>	10	

Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2011		
Тема 4. Стадії допроектного дослідження: збір інформації про виріб, що проектується; аналіз послідовності розвитку форми в різні історичні періоди; аналіз прототипів чи аналогів; вивчення конструктивних даних; характер його роботи; матеріали, з яких його виготовляють; технологією масового виробництва; режим експлуатації. Рекомендовані інформаційні джерела І. Волкотруб. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982. І. Волкотруб. Бесіди про художнє конструювання. – Київ: Радянська школа, 1978.	16	
Тема 5. Ескізне проектування. Художньо – конструкторський проект та його стадії: ескізування на папері, розв’язання кольоролістичних задач, створення об’ємної моделі. Рекомендовані інформаційні джерела І. Волкотруб. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982. Сьомка С.В. Біоніка в дизайні середовища: навч. посіб./С.В.Сьомка.- К.: Ліра-К, 2018	24	

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1 Волкотруб І. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982.
- 2 Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: Підручник. – К.: Кондор, 2006.
- 3 Норман Дональд, Дизайн звичайних речей.-Харків:Клуб сімейного дозвілля, 2019
- 4 Основи вжиткової творчості і методика викладання: Навч. Посіб./ Резніченко М.І., Ковальчук Т.П., Паніна Л.В. та ін..- Тернопіль:Навчальна книга- Богдан, 2011
- 5 Сьомка С.В. Біоніка в дизайні середовища: навч. посіб./С.В.Сьомка.-К.:Ліра-К, 2018

4.2. Плани лабораторних занять

Модуль 1. Специфіка діяльності дизайнера. Основні поняття. Проектна мова дизайнера

Тема 2. Гармонія форм.

Мета: вивчення закономірностей створення промислових виробів на основі вивчення законів природи, основ гармонізації навколишнього середовища.

Завдання 2.1. На основі вивчення природної форми зробити стилізацію вибраного об’єкта в декількох варіантах.

Матеріали: прості олівці, туш, перо. Формат А-3

Тема 3. Графічні засоби моделювання об’єктів дизайну.

Мета: освоїти методику створення об’ємних зображень на площині.

Завдання 3.1. За допомогою сучасних комп’ютерних методик створення об’ємних зображень змодельовати об’ємно – просторову модель певного промислового виробу.

Формат А-3

Тема 4. Стадії допроектного дослідження.

Мета: проаналізувати розвиток форми предмета в історичній послідовності, освоїти закономірності створення технічного виробу на основі природної форми.

Завдання 4.1. Проаналізувати шлях від природного аналога до технічного виробу.

Матеріали: прості олівці, туш, перо, гуаш, акварель, пензлі. Формат А-2.

Тема 5. Ескізне проектування. Художньо – конструкторський проект та його стадії.

Мета: освоїти етапи проведення ескізного проектування від задуму та ідеї до втілення у художньо-конструкторський проект.

Завдання 5.1. Розробити проект: «Виріб майбутнього», що містить в собі:

- аналіз прототипів і аналогів;
- аналіз ергономічності форми в середовищі;
- художньо-конструкторський проект.

Матеріали: на вибір. Формат А-2.

Рекомендовані інформаційні джерела

- 6 Волкотруб І. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982.
- 7 Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: Підручник. – К.: Кондор, 2006.
- 8 Норман Дональд, Дизайн звичайних речей.-Харків:Клуб сімейного дозвілля, 2019
- 9 Основи вжиткової творчості і методика викладання: Навч. Посіб./ Резніченко М.І., Ковальчук Т.П., Паніна Л.В. та ін..- Тернопіль:Навчальна книга- Богдан, 2011
- 10 Сьомка С.В. Біоніка в дизайні середовища:навч.посіб./С.В.Сьомка.-К.:Ліра-К,2018

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ п/п	Модуль	Завдання	Форми контролю	К-сть годин
1	Тема 2. Гармонія форм. Завдання 2.1. Виконати серію замальовок природних об'єктів, на основі яких робити стилізацію. Матеріали: прості олівці, туш, перо, гуаш, акварель, пензлі. Формат А – 4 Завдання 2.2. Використовуючи стилізацію завдання 2.1. розробити графічний модуль, ритмічний ряд та графічну декоративну решітку. Матеріали: прості олівці, туш, перо, гелієві ручки. Формат А-3		Перевірка практичних навичок	30
2	Тема 3. Графічні засоби моделювання об'єктів дизайну. Завдання 3.1. За допомогою сучасних комп'ютерних методик створення об'ємних зображень змоделювати об'ємно – просторову модель аналога промислового виробу. Формат А-3		Перевірка практичних навичок	30
3	Тема 4. Стадії допроектного дослідження. Завдання 4.1. Виконати серію замальовок промислових виробів в історичній послідовності. Матеріали: туш, перо, фломастер, олівець гуаш, акварель, пензлі.		Оцінка робіт	30
4	Тема 5. Ескізне проектування. Відпрацювання ескізів художньо – конструкторського проекту.		Оцінка робіт	42

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1 Волкотруб І. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982.
- 2 Волкотруб І. Бесіди про художнє конструювання. – Київ: Радянська школа, 1978.
- 3 Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: Підручник. – К.: Кондор, 2006.
- 4 Шевнюк О.Л.Словник термінів образотворчого мистецтва.- К.:НПУ імені М.П Драгоманова, 2015.

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

	Бали
4 курс – 8 семестр	
Стилізація вибраного об'єкта в декількох варіантах.	10
Об'ємно – просторова модель певного промислового виробу.	15
Розвиток форми предмета в історичній послідовності	15

Від природної форми до виробу.	10
Проект: «Виріб майбутнього»	50
Поточний рейтинговий бал - залік	100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Поточний рейтинговий бал	100
2	Підсумковий рейтинговий бал - залік	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧИХ РОБІТ				
	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність навчально-творчої роботи 33,3%	Ідея навчально-творчої роботи повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною та інформативною	Ідея навчально-творчої роботи відповідає змісту завдання, є досить виразною та інформативно, містить елементи оригінальності	Ідея навчально-творчої роботи частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й малоінформативно, що ґрунтується на існуючих зразках	Ідея навчально-творчої роботи не відповідає змісту завдання або є невиразною та шаблонною
Образотворча грамотність навчально-творчої роботи 33,3%	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з майстерністю	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з достатнім вмінням	Студент застосовує закони і прийоми композиції, колірні гармонії та використовує образотворчі техніки на елементарному рівні	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, колірні гармонії, не володіє образотворчими техніками
Презентація 33,3%	Студент дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, результат роботи характеризується акуратністю та контролем за процесом	Студент загалом дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, поодинокі моменти неакуратної роботи не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо опанував послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, неконтрольованість і неакуратність процесів заважає художньому сприйманню кінцевого результату	Студент ігнорує грамотну послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, робота виконано неакуратно та поза творчим контролем

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни „ Художнє конструювання ”

Всього 180 год., лабораторні -68, самостійна робота – 112 год., лекції – 0 год.,

8 семестр

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	Модуль 1																
Лекції																	
Дати																	
Теоретичні розділи	Специфіка діяльності дизайнера. Основні поняття. Проектна мова дизайнера										Методика проектування предметного середовища.						
Теми лекцій	Специфіка діяльності дизайнера. Основні поняття. Проектна мова дизайнера . Композиційні основи художнього проектування. Ритм. Рівновага. Статика, динаміка. Симетрія, асиметрія. Масштаб. Пропорції. Контраст, нюанс.										Методика проектування предметного середовища. Ескізне проектування. Художньо – конструкторський проект та його стадії.						
Теми лабораторних робіт	Композиційні основи художнього проектування. Ритм. Рівновага. Статика, динаміка. Симетрія, асиметрія. Масштаб. Пропорції. Контраст, нюанс.				Гармонія форм. Біоніка. Ергономіка як основа проектування в дизайні. Стилзація природної форми. Графічний модуль. Колір в дизайнерському формотворенні.				Об’ємно – графічні засоби моделювання об’єктів дизайну. Макетування в поліграфічному дизайні.				Стадії допроектного дослідження. Послідовність розвитку форми в різні історичні періоди			Ескізне проектування. Художньо – конструкторський проект та його стадії.	
Самостійна робота	Гармонія форм.				Об’ємно – графічні засоби моделювання об’єктів дизайну.				Стадії допроектного дослідження.				Художньо – конструкторський проект та його стадії.				
Види контролю	Залік практичний																

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. І. Волкотруб. Основи художнього конструювання. Моделювання матеріалів і біоформ. – Київ: Вища школа, 1982.
2. І. Волкотруб. Бесіди про художнє конструювання. – Київ: Радянська школа, 1978.
3. Запаренко В. С., Енциклопедія юного художника. – К.: Національний книжковий проект, 2010.
4. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: Підручник. – К.: Кондор, 2006.
5. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. – К.: Вища школа, 2004.
6. Лунев А. Современное пособие по рисованию для юного художника. – Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2006
7. Норман Дональд, Дизайн звичайних речей.-Харків:Клуб сімейного дозвілля, 2019
8. Основи вжиткової творчості і методика викладання: Навч. Посіб./ Резніченко М.І., Ковальчук Т.П., Паніна Л.В. та ін.- Тернопіль:Навчальна книга- Богдан, 2011
9. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник.-Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008.
10. Сьомка С.В. Біоніка в дизайні середовища:навч.посіб./С.В.Сьомка.-К.:Ліра-К,2018
11. Котелянець Н. Дубинський І. Скриннік С. Скарбничка паперових чудес. К.: Світич,2005.
12. Михайлов С. М. Кулеева Л. М. Основы дизайна. – Казань: Новое знание,1999
13. Шевнюк О.Л.Словник термінів образотворчого мистецтва.- К.:НПУ імені М.П Драгоманова, 2015.

Допоміжна

14. Богданович Л.Б., Бурьян В. Я., Раутман Ф. И. Художественное конструирование в машиностроении. К.: Техніка, 1976
15. Глазычев В. О дизайне. – М.: Искусство, 1970.
16. Квасов А. Художественное конструирование изделий из пластмасс: Учебник для вузов.- М. : Высш. школа,1989.
17. Кириллов А. Ф. Черчение и рисование. Учебник для техникумов. – М.: Высш. школа,1980.
18. Кисин Б. М. Графика в оформлении книги. – М.: Гизлегпром.1937.
19. Кудряшов К. Архитектурная графика: Учебное пособие для вузов.- М.: Стройиздат, 1980
20. Методика художественного конструирования. М.: ВНИИТЭ, 1990
21. Ратнічин В. М. Перспектива. – К.: Вища школа, 1977.
22. Раушенбах Б. В. Системы перспективы в изобразительном искусстве. – М.: Наука, 1986.
23. Ростовцев Н. Н., Соловьев С. А. Техническое рисование: Пособие для студентов худож.-граф. фак. – М.: Просвещение, 1979.
24. Сомов Ю. С. Композиция в технике. – М. 1977.
25. Щипанов А. С. Юным любителям кисти и резца. – М.: Просвещение, 1981.
26. Шпара П. Е. Техническая эстетика и основы художественного конструирования. – К.: Вища школа, 1978.
27. Холмянский Л.М., Щипанов О. С. Дизайн. – К. 1992
28. Янов В., Белов Б. Художественное конструирование мебели. М.: Лесная промышленность. 1971.

Інформаційні ресурси

<https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=354>

Основи дизайну, підр.2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

Vhttps://www.kgasu.ru/upload/iblock/d65/VvedenieVDizayn_postranichno_.pdfIII.

Основы дизайна, Михайлов С., Кулеева Л., учеб.,Казань: Новое знание,1999 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5877784/>

Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20___/20___ н.р.